

PAŃSTWOWA KOMISJA BADANIA WYPADKÓW LOTNICZYCH

RAPORT KOŃCOWY

rodzaj zdarzenia: wypadek

zdarzenie nr: 186/07

szybowiec SZD-42-2 „Jantar 2b”, znak rozpoznawczy SP-3254

23 maja 2007 r., lotnisko Leszno

Niniejszy raport jest dokumentem prezentującym stanowisko Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych dotyczące okoliczności zdarzenia lotniczego, jego przyczyn i zaleceń profilaktycznych.

Raport jest wynikiem badania przeprowadzonego jedynie w celach profilaktycznych w oparciu o obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego i krajowego. Badanie zostało przeprowadzone bez konieczności stosowania prawnej procedury dowodowej.

Sformułowania zawarte w niniejszym raporcie, w związku z Art. 134 ustawy Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r., Nr 100, poz. 696 z zm.) nie mogą być traktowane jako wskazanie winnych lub odpowiedzialnych za zaistniałe zdarzenie.

Komisja nie orzeka co do winy i odpowiedzialności.

W związku z powyższym wszelkie formy wykorzystania niniejszego raportu do celów innych niż zapobieganie wypadkom i poważnym incydentom lotniczym, może prowadzić do błędnych wniosków i interpretacji.

Raport niniejszy został sporządzony w języku polskim. Inne wersje językowe mogą być przygotowywane jedynie w celach informacyjnych.

Warszawa 2009

SPIS TREŚCI

Informacje Ogólne	3
Streszczenie.....	3
Część Opisowa.....	5
1. Informacje faktyczne i analiza	5
1.1. Historia lotu, analiza okoliczności i przebiegu zdarzenia lotniczego	5
1.2. Obrażenia osób.....	5
1.3. Uszkodzenia statku powietrznego.....	5
1.4. Inne uszkodzenia.....	6
1.5. Informacje o składzie osobowym (dane o załodze).....	6
1.6. Informacje o statku powietrznym.....	6
1.7. Informacje meteorologiczne.....	6
1.8. Pomoce nawigacyjne.....	6
1.9. Łączność.....	6
1.10. Informacje o miejscu zdarzenia.....	6
1.11. Rejestratory pokładowe.....	6
1.12. Informacje o szczątkach i zderzeniu.....	7
1.13. Informacje medyczne i patologiczne.....	7
1.14. Pożar.....	7
1.15. Czynniki przeżycia.....	7
1.16. Badania i ekspertyzy.....	7
1.17. Informacje o organizacjach i działalności administracyjnej.....	7
1.18. Informacje uzupełniające.....	7
1.19. Użyteczne lub efektywne metody badań.....	7
2. Wnioski końcowe.....	7
2.1. Ustalenia komisji.....	7
2.2. Przyczyna wypadku.....	8
3. Zalecenia profilaktyczne.....	8
Załączniki.....	8

INFORMACJE OGÓLNE

Rodzaj zdarzenia:	Wypadek
Rodzaj i typ statku powietrznego:	Szybowiec, SZD – 42-2 „Jantar 2b”
Znak rozpoznawczy statku powietrznego:	SP – 3254
Dowódca statku powietrznego:	pilot szybowcowy
Organizator lotów/skoków:	Aeroklub Leszczyński
Użytkownik statku powietrznego:	Aeroklub Grudziądzki
Właściciel statku powietrznego:	Aeroklub Polski
Miejsce zdarzenia:	Leszno
Data i czas zdarzenia:	23.05.2007 r., godz. 17:54
Stopień uszkodzenia statku powietrznego:	poważnie uszkodzony
Obrażenia załogi:	bez obrażeń

STRESZCZENIE

W dniu 23.05.2007 r. w Aeroklubie Leszczyńskim na lotnisku Leszno EPLS odbywały się loty do 5 konkurencji w ramach Szybowcowych Mistrzostw Polski w klasie Otwartej. Lot po trasie oraz dolot do lotniska przebiegały bez problemów. Około godziny 17:54 doleciał do lotniska EPLS. Ze względu na dużą liczbę szybowców na polu lądowań pilot postanowił wykonać przelot nad lotniskiem i wylądować na polu poza z lotniskiem. W trakcie przyziemienia szybowiec wpadł w poprzeczny rów, wykonał cyrkiel w wyniku czego uległ uszkodzeniu.

Badanie zdarzenia przeprowadził zespół badawczy PKBWL w składzie:

Maciej Lasek   -kierujący zespołem,
Paweł Góra   -członek zespołu,

Przyczyną wypadku był błąd taktyczny polegający na wykonaniu, w ostatniej fazie, zbyt niskiego dolotu do lotniska, co uniemożliwiło obserwację sytuacji ruchowej na lotnisku i wybór miejsca do lądowania w granicach użytkowej części pola wzlotów.

Okolicznościami mającymi wpływ na zaistnienie wypadku były:

- pozycja słońca nad horyzontem utrudniająca obserwację lotniska,

- niewłaściwa organizacja ściągania lądujących szybowców z pola wzlotów przez organizatora zawodów co spowodowało pozostawienie szybowców przez wielu zawodników na części użytkowej lotniska,
- niewielkie doświadczenie pilota na tym typie szybowca.

PKBWL po zakończeniu badania zaproponowała jedno zalecenie profilaktyczne.

CZEŚĆ OPISOWA

1. INFORMACJE FAKTYCZNE I ANALIZA

1.1. Historia lotu, analiza okoliczności i przebiegu zdarzenia lotniczego

W dniu 23.05.2007 r. na lotnisku Aeroklubu Leszczyńskiego i Centralnej Szkoły Szybowcowej AP w Lesznie odbywały się loty szybowcowe w ramach 5 konkurencji Szybowcowych Mistrzostw Polski w klasie Otwartej. O godzinie 14:52 do konkurencji wystartował szybowiec Jantar 2b SP – 3254, a o godzinie 15:43 wykonał „start lotny” do konkurencji. Lot po wyznaczonej trasie przebiegał prawidłowo i o godzinie 17:42 pilot rozpoczął dolot do lotniska. W ostatniej fazie dolotu pilot zmniejszył wysokość w celu zwiększenia prędkości lotu, co pogorszyło możliwość obserwacji pola lądowań. O godzinie 17:54 szybowiec doleciał do lotniska. Po przecięciu linii mety, pilot zwiększył wysokość lotu, zmniejszając równocześnie prędkość i wypuścił podwozie w szybowcu. Ze względu na fakt, że na polu lądowań znajdowały się szybowce pozostałych zawodników pilot uznał, że bezpieczne lądowanie na lotnisku nie jest możliwe i kontynuował lot w kierunku pola znajdującego się po zachodniej stronie lotniska, które zaobserwował w poprzednich lotach. Przyziemienie nastąpiło w miejscu, w którym przebiegał poprzeczny rów na granicy wybranego pola. Szybowiec wykonał cyrkiel o około 90° w prawą stronę poczym zatrzymał się. Po zatrzymaniu pilot opuścił szybowiec o własnych siłach.

1.2. Obrażenia osób.

Obrażenia ciała	Załoga	Pasażerowie	Inne osoby
Poważne	-	-	-
Nieznaczne (nie było)	1	-	-

1.3. Uszkodzenia statku powietrznego

Uszkodzenia szybowca (zgodnie z protokołem weryfikacyjnym):

1. Skrzydło lewe:
  - uszkodzona klapa;
  - uszkodzony zbiornik balastowy
2. Skrzydło prawe:
  - uszkodzona klapa;
  - dolne poszycie końcówki;
  - zgięty zawias lotki;
  - uszkodzone zawieszenie lotki
3. Kadłub:

- uszkodzona goleń tylna podwozia w miejscu połączenia z popychaczem
- złamany popychacz podwozia
- uszkodzone klapki luku podwozia
- wybudowana półka
- wybudowana konsola drążka sterowniczego
- uszkodzona miska siedzeniowa
- uszkodzony spód kadłuba /pęknięcia struktury oraz zniszczona powłoka lakiernicza
- uszkodzony ster kierunku /pęknięcie wzdłuż klejenia.

1.4. Inne uszkodzenia.

Nie było.

1.5. Informacje o składzie osobowym (dane o załodze).

Dowódca: mężczyzna, licencja pilota szybowcowego ważna do 27.04.2010, badania lotniczo – lekarskie klasy 2 ważne do dnia 21.04.2008. Pilot posiadał ważne KWT i KTP oraz był w ciągłym treningu.

1.6. Informacje o statku powietrznym.

Płatowiec: SZD – 42-2 „Jantar 2b” jednomiejscowy górnopłat, laminatowy.

Rok budowy	Producent	nr fabryczny płatowca	znaki rozpoznawcze	nr rejestru	data rejestru
1983	PDPS PZL Bielsko	B 1320	SP – 3254	3254	-----

1.7. Informacje meteorologiczne.

Zachód słońca dla EPLS w dniu 23.05.2007 przewidywany na godzinę 19:51 LOC.

1.8. Pomoce nawigacyjne.

Bez wpływu na przebieg zdarzenia.

1.9. Łączność.

Szybowiec wyposażony w radiostację nadawczo – odbiorczą RS 6101-1, pozwolenie radiowe nr PA/1063/1 ważne do dnia 31.12.2010 r.

1.10. Informacje o miejscu zdarzenia.

Przyziemienie szybowca nastąpiło około 150 m poza granicami lotniska EPLS.

Dane lotniska EPLS:

Współrzędne ARP – 51°50'06.07"N 016°31'18.62"E

Droga startowa 24R/L – 1040 x 400 m, trawiasta.

1.11. Rejestratory pokładowe.

Zawodnik używał urządzenia GPS typu Loger. Zapis parametrów lotu pozwolił ocenić przebieg ostatniej fazy lotu do momentu zatrzymania szybowca po lądowaniu.

1.12. Informacje o szczątkach i zderzeniu.

Bez wpływu na badanie zdarzenia.

1.13. Informacje medyczne i patologiczne.

Pilot bez obrażeń.

1.14. Pożar.

Nie wystąpił.

1.15. Czynniki przeżycia.

Pilot opuścił szybowiec o własnych siłach nie odnosząc żadnych obrażeń.

1.16. Badania i ekspertyzy.

Wykonano dokumentację fotograficzną zdarzenia, spisano protokół weryfikacyjny uszkodzeń szybowca. Przeanalizowano zapis rejestratorów lotu wszystkich zawodników biorących tego dnia udział w konkurencji.

1.17. Informacje o organizacjach i działalności administracyjnej.

W trakcie badania wypadku kierownictwo Aeroklubu Grudziądzkiego udostępniło komisji dokumentację szybowca.

1.18. Informacje uzupełniające.

Organizator zawodów podjął decyzję, że tylko służby przez organizatora mogą ściągać szybowce z pasa lądowań do miejsca postojowego. Miało to wpływ na pozostawienie dużej liczby szybowców na części użytkowej lotniska co spowodowało trudności z wyborem miejsca do lądowania przez kolejnych zawodników.

1.19. Użyteczne lub efektywne metody badań.

Nie dotyczy.

2. WNIOSKI KOŃCOWE.

2.1. Ustalenia komisji.

1. Pilot posiadał ważną licencję oraz uprawnienia wymagane do wykonania lotu.
2. Pogoda pozwalała na wykonanie zadania.
3. Szybowiec był sprawny technicznie.
4. Profil lotu w ostatniej fazie dolotu do lotniska, uniemożliwił prowadzenie dokładnej obserwacji pola lądowań.
5. Widoczność w kierunku lotniska była ograniczona ze względu na położenie słońca względem horyzontu.
6. Po zwiększeniu wysokości lotu pilot uznał, że nie ma możliwości lądowania na lotnisku.
7. Pilot podjął decyzję o lądowaniu na polu poza lotniskiem.
8. Malejąca prędkość szybowca uniemożliwiła dolot do wybranego pola.
9. Na pasie startowym znajdowały się szybowce pozostałych zawodników, które uniemożliwiały bezpieczne lądowanie w miejscu wybranym przez pilota.

2.2. Przyczyna wypadku.

Przyczyną wypadku był błąd taktyczny polegający na wykonaniu, w ostatniej fazie, zbyt niskiego dolotu do lotniska, co uniemożliwiło obserwację sytuacji ruchowej na lotnisku i wybór miejsca do lądowania w granicach użytkowej części pola wzlotów.

Okolicznościami mającymi wpływ na zaistnienie wypadku były:

- pozycja słońca nad horyzontem utrudniająca obserwację lotniska,
- niewłaściwa organizacja ściągania lądujących szybowców z pola wzlotów przez organizatora zawodów co spowodowało pozostawienie szybowców przez wielu zawodników na części użytkowej lotniska,
- niewielkie doświadczenie pilota na tym typie szybowca.

3. ZALECENIA PROFILAKTYCZNE.

Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w trakcie badania zdarzenia materiałami proponuje wprowadzenie następującego zalecenia profilaktycznego:

Zarządzający Centralną Szkołą Szybowcową AP w Lesznie przeanalizuje zasady organizacji ściągania szybowców z pasa lądowań na miejsca postojowe w czasie rozgrywania zawodów szybowcowych tak aby nie powodowało to utrudnień ruchowych na lotnisku.

ZAŁĄCZNIKI.

Załącznik 1 Mapa sytuacyjna lotniska

KONIEC

Kierujący zespołem badawczym

.....

Mapa sytuacyjna lotniska.

